

Information om uppdrag som god man för bortavarande eller okända arvingar i dödsbo

När ska en god man för bortavarande eller okända arvingar förordnas?

I vilka fall överförmyndarnämnden ska förordna en god man för bortavarande eller okända arvingar i dödsbo regleras i 11 kap 3 § föräldrabalken (FB). Där framkommer att god man ska förordnas i följande fall:

1. om det vid ett dödsfall finns en till namnet känd arvinge som vistas på okänd eller avlägsen ort och därför inte kan bevaka sin rätt i boet och förvalta sin lott i det,
2. om det vid ett dödsfall inte kan utredas, huruvida den döde har efterlämnat någon arvinge som är arvsberättigad före Allmänna arvsfonden eller före eller tillsammans med någon annan känd arvinge, eller också kännedom finns om arvinge efter den döde men kunskap saknas såväl om arvingens namn som om hans vistelseort, och det på grund av sådana omständigheter krävs att okänd arvinges rätt bevakas och hans eller hennes lott i boet förvaltas,
3. om en testamentstagare vistas på okänd eller avlägsen ort eller är okänd och hans eller hennes rätt därför behöver iakttas enligt vad som föreskrivs om arvinge,
4. om det i övrigt krävs att en bortavarandes rätt bevakas eller en bortavarandes egendom förvaltas,
5. om det enligt förordnande i testamente eller annan rättshandling beror av en framtida händelse, vem egendom ska tillfalla eller egendom först senare ska tillträdas med äganderätt och det krävs att den blivande ägarens rätt bevakas eller egendomen förvaltas för den blivande ägarens räkning, eller
6. om egendom, enligt vad som särskilt föreskrivs, ska ställas under vård och förvaltning av god man som avses i detta kapitel.

Överförmyndarnämnden ska förordna god man enligt ovan efter anmälan eller när behovet blir känt på annat sätt. Krävs en god man för den som har rätt i ett dödsbo, ska det anmälas till överförmyndarnämnden av den som har boet i sin vård. Det är överförmyndaren i den kommun där den avlidne var folkbokförd som är behörig att besluta om god man.

Rättshandlingar som en god man har företagit med stöd av ett förordnande enligt denna paragraf gäller, även om den egendom som förordnandet avsåg tillfaller någon som den gode mannen inte var förordnad att företräda.

Uppdragets omfattning

Uppdraget att bevaka en okänd eller bortavarande arvinges rätt innebär att gode mannen ska kallas till bouppteckning och närvara vid denna. När bouppteckning har registrerats hos Skatteverket ska gode mannen skicka en kopia av bouppteckningen till överförmyndarnämnden. Gode mannen ska vidare verka för att arvskifte kommer till stånd. Har boet inte skiftats inom sex månader från det att bouppteckningen förrättades ska gode mannen lämna en redogörelse för skifteshinder till överförmyndarnämnden. Sådan redogörelse ska därefter lämnas var sjätte månad fram till dess att boet skiftas.

Arvskungörelse eller preskription av arv

Om det är osäkert vid bouppteckningsförrättningen om det finns någon okänd arvinge eller om det finns någon som är känd till namnet, men man inte vet var denne finns, ska den som har boet i sin vård anmäla det till Skatteverket (enligt 16 kap 1 § Ärvdabalken). Skatteverket ska sedan låta kungöra detta i post- och Inrikes Tidningar i en s.k. arvskungörelse. Enligt kungörelsen ska den som berörs göra sin rätt gällande inom fem år från den dag kungörelsen blev införd i tidningen.

Har ingen arvskungörelse införts ska arvinge göra sin rätt gällande inom tio år från dödsfallet. Har arvinge inte gjort sin rätt gällande inom fem år från arvskungörelse eller 10 år från dödsfallet för det fall att arvskungörelse inte har införts, preskriberas arvet och den enskilde mister därmed sin rätt till arv.

Det är inte den gode mannens uppgift att söka efter den bortavarande. I de fall där den bortavarande arvingen är ensam arvinge kan man dock tänka sig att gode mannen aktivt söker den bortavarande. Det kräver dock att tillgångarna är tillräckligt stora för en sådan utgift. Gode mannens arvode bekostas av den bortavarandes arvslott.

Arvskifte

Om det finns flera dödsbodelägare ska arvskifte upprättas. Finns bara en arvinge i dödsboet och denne är bortavarande eller om alla dödsbodelägare är okända ska egendomen överföras på konto tillhörigt den bortavarande arvingen eller de okända arvingarna, något arvskifte upprättas inte i dessa fall. Kontot ska vara försett med s.k. överförmyndarspär.

När arvskifte har upprättats ska du som god man underteckna arvskifteshandlingen för bortvarande/okänd arvinges räkning. Arvskiftet ska sedan lämnas i original till överförmyndarnämnden tillsammans med en ansökan om överförmyndarnämndens samtycke till egendomens fördelning. Efter att samtycke har lämnats till arvskiftet ska den bortavarandes/ okända arvingars lott föras över på överförmyndarspärret konto i den bortavarandes/ de okända arvingarnas namn. Som god man ska du lämna en förteckning till överförmyndarnämnden över de tillgångar du förvaltar.

Som god man ska du se till så att bortavarande/okända arvingars medel sätts in på ett konto som ger skälig avkastning, dvs. ränta. Du ska redovisa förvaltningen av egendomen en gång per år till överförmyndarnämnden i en årsräkning. Årsräkningen ska lämnas före 1 mars och avser då förvaltningen för föregående år.

Arvode

Som ställföreträdare har du rätt till ett skäligt arvode för uppdraget som god man eller förvaltare. Arvode begär du i blanketten "Redogörelse för utfört arbete" som skickas ut till dig tillsammans med årsräkningsblanketten. Det är överförmyndarnämnden som beslutar om arvodets storlek. Arvode, löneskatt och arbetsgivaravgifter ska betalas med de bortavarande/okända arvingarnas medel om det finns, annars betalas det av kommunen.

Godmanskapets upphörande

Ger sig den bortavarande eller okända arvingen till känna ska godmanskapet upphöra. Om de medel som gode mannen förvaltar tar slut ska godmanskapet upphöra. Gode mannen ska i båda dessa fall meddela detta till överförmyndarnämnden. I annat fall ska godmanskapet upphöra när preskriptionstiden 5 eller 10 år förflutit. Godmanskapet upphör i alla tre fall genom beslut av överförmyndarnämnden.